1940 ий
12
ЯНВАРЬ
№ 4 (617)
Акше 5 ыр.

10-шо ИЙ ЛЕКТЕШ

Чыла эллаcе пролетарий-шамыч, ушнызаl

Рвезе Коммунист

ВЛКСМ Маробком ден Горком орган

КОМСОМОЛЫН ЭН ВАЖНЫЙ ПАШАЖЕ

Эрла Йошкар-Олаш Марийский республикысе комсомольский активын собранийже почылтеш. Актив собраний ВЛКСМ ЦК X Пленумын итогшо-шамыч нерген вопросым обсудитлаш тӱҥалеш.

ВЛКСМ Центральный Комитетын X Пленумжо комсомолын школышто пашам ыштымыже нерген вопрос-шамычым обсудитлен. Обсудитлыме вопрос-шамыч дене постановлений-шамычым принимайтлен. Нине постановлений-шамыч комсомолын илышыштыже да пашаштыже моткоч кугу значенийым иметлат, комсомолым школа дек савырат, йоча-шамычым коммунистический духеш воспитатлымаште партий ончылно комсомолын ответственностьшым нӧлтат.

Ты марте комсомол школьный паша дене начар занимайтлен. Тыгай обвиненийым Марийский республикысе комсомольский организацийланат тӱрыснек относитла.

ВЛКСМ шуко райком-шамыч школа дек вниманийым огыт уделитле, школьный пашам огыт акле, второстепенныйлан шотлат. Ятыр райком-шамычын пашаҥышт „школа воктен да школа йыр" гына кошт. Школышко пурен, тудын илышыжым, пашажым изучатлаш, ситыдымашыжым тӱжвак луктын, школьный коллективым XVIII партс'ездын решенийжым шуктымашке мобилизоватлаш огыт тырше. Нине еншамыч нерген мом вара калаcаш? Тыгай оценка пеш чын лиеш: нуно сокыр улыт, огыт уж, что школын пашажым укрепитлыме дене, тудын качествыжым саемдыме дене ме государствын укрепитлена, коммунизмым ыштымашым виягдена.

Школа дек вниманий укелан лийынак ме йоча-шамычым воспитатлымаште кугу да серьезный ситыдымаш-шамычым иметлена. Конганур неполный средний школышто (Куженер район) неуспевающий 33 процентым составлятла. Салтак-ял неполный средний школышто дисциплина моткоч лушкыдо. Куженер районысо моло школлаштат ятыр серьезный ситыдымаш-шамыч улыт, нуно шукертсек существоватлат. Но райкомол нине ситыдымаш-шамычлан нимогай значенийымат придаватлен огыл. Идалык утла жапыште райкомолын бюрожо 242 вопрос гыч школьный паша нерген 9 вопросым гына обсудитлен.

Ятыр школлаште дисциплина моткоч лушкыдо. Юрино средний школышто комсомольский комитетын членышт Нефодьев ден Ладин литература дене ямдылалтын огытылат, урок гыч лектын каеныт. Йошкар-Оласе 2-шо номеран школышто 837 еҥ гыч 205 еҥ поведенийлан начар оценкым иметлат. Тыгай фактшамыч моло вереат ятыр уледат. Школьный комсомольский организаций-шамыч дисциплиным нарушатлымаш ваштареш решительно огыт кучедал, а райкомол-шамыч нунын пашаштышт направленийым огыт пу.

Комсомольский организаций-шамыч учитель-шамычын авторитетыштым нӧлтышаш верч йӧршешат огыт кучедал. Учитель дек хулиганский отношений фактат уледа.

Чыла нине факт-шамыч комсомол ден калык образований орган-шамыч могырым единый действий укелан, нунын пашаштышт контакт укелан гына лийын кертыныт.

Комсомольский активын собранийже комсомолын школа пашаште улшо чыла ситыдымашыже - шамычым тӱжвак лукшаш. Ленин—Сталин партийын великий доверийжым комсомол успеваемостьым нӧлтымыжӧ дене, дисциплиным пеҥгыдемдымыже дене, чумыр учебно-воспитательный пашам саемдымыже дене оправдатлышаш.

ВЛКСМ организаций кушкеш

Несоюзный молодежь дене пашам ыштен толмаш—комсомольский организацийын кушмашыжым обеспечитла. Тиде кӱлешан пашам „Тӱҥалтыш" колхоз (Роҥго район) пеленсе комсомольский организаций начарын огыл ышта. Шукерте огыл 5 еҥым комсомолыш пуртымо. Адак 4 еҥ йодмашым пуэн. **М. М.**

Пашам йӧратен ышта

Мустай лудмо пӧртым (Шернур район) вуйлатыше М. П. Тимофеев йолташ комсомолец лӱмжым паша дене оправдатла. Местный Советлашке сайлыме жапыште тудо колхозлаште пырдыж газетым луктaш полшен шоген да кызытат чарныде полша. Колхозник-шамыч коклаште тӱрлӧ беседым эртара да газетым, журналым йӱкын лудеш.

И. Куклин

Н. К. Крупская лӱмеш пединститутышто заочно тунемше учитель—комсомолец-шамыч.
Снимкыште шола гыч: И. А. Хлебников (Люльпанский средний школа), М. М. Комиссарова (Хлебниковский НСШ), А. А. Лесковский (Микряковский средний школа), Ф. Н. Микин (М-Биляморский педучилище), М. Х. Сергеев (Морко средний школа), П. П. Луков (Кугенерский НСШ) да И. Д. Дмитриев (Лягушкинский НСШ) йолташ-шамыч.

Фото **М. Чуршуковын.**

Ленинградский военный округ штабын оперативный сводкыжо- шамыч

8 январь мучко фронтышто нимат существенный лийын огыл.

Ухтинский, Реболский да **Петрозаводский** направленийлаште разведывательный отряд-шамычын действийышт лийын.

Карельский перешейкыште—разведывательный кычалмаш, пычал-пулемет дене да артиллерий дене лӱйкалымаш.

Ийгече начар лиймылан мемнан авиаций разведывательный чоҥештылмашым гына эртарен.

* *
*

9 январь мучко Ухтинский направленийыште пехотный часть-шамычын бойышт лийын, кудын результатыштыже мемнан часть-шамыч Суомуссалми деч икмыняр километрлан востокышкыла чакнен каеныт. Реболский ден Петрозаводский направленийлаште—разведывательный часть-шамычын действийышт. Карельский перешейкыште шуэракын артиллерий дене лӱйкалымаш.

Ийгече начар лиймылан авиацийын действийже ограниченный характеран лийын.

СОВЕТСКИЙ СОЮЗЫШТО

15 декабрьыште арктический флотын флагманже линейный корабль „И. Сталин" партийын да правительствын заданийже почеш „Седов" ледоколым тудын героический экипажшыге ий коклаш гыч луктышлан Мурманск гыч полярный походыш каен.

Снимкыште: „Иосиф Сталин" ледоколын капитанже Белоусов йолташ.

Западный Белоруссийым Йошкар Армийын утарымыжым ознаменоватлыше памятник

Минск. БССР Совнарком Западный Белоруссийым панский иго деч Йошкар Армийын утарымыжым ознаменоватлаш эн сай памятник проектлан конкурсым увертарен.

Конкурсын условийже почеш памятник советский калыкын величийжым да героизмжым отразитлышаш. Проект-шамычым представитлыме срок—тиде ийын 1 август.

Лучший проектлан пыл премий: икте 10 тӱжем тенгеаш, икте 7.000 да кокыт 5.000 тенгеаш установитлыме.

Памятник Белостокеш сооружатлалтеш.

У детский кӱртньӧ корно.

Ашхабад. Кодший кеҥежым ашхабадский пионер-шамыч Лазарь Моисеевич Кагановичдек письма дене обратитлалтыныт да нунылан олаште детский кӱртньӧ корным строитлаш полшаш йодыныт. Нарком йоча-шамычын инициативыштым поддержатлен, комсомол тиде строительствым шефствыш налын.

Западный областьласе учитель-шамычым художественный обслуживатлымаш

Киев гыч Украинын западный областьлашкыже столичный Дом учителя гыч оперный студий каен. Студий Ровно, Луцки да моло олалаште лиеш, тушто учитель-шамыч да моло шемер-шамыч ончылно выступатлаш тӱҥалеш.

Ярославский областьысе шемер-шамыч шкеныштым вий да средства дене Ярославль—Рыбинск коклаcе корным ыштат.

Снимкыште: „Новый быт" сельхозартельын (Ефремовский ял совет, Ярославский район) колхозникше-шамыч строительный материаллан каят.

Фото **М. Королевын (ТАСС).**

8 гыч 13 январь марте ВКП(б) Обком пропаганда ден агитаций пашаен-шамычлан семинарым эртара. **Снимкыште:** семинарыште присутствоватлыше-шамыч лекцийым колыштмо годым.

Шошо ага кампанийлан ямдылалтмаште колхоз-шамычлан полышым оказатлыме нерген

ВЛКСМ Маробком Бюрон 1940 ий 8 январьыште лукмо пунчалже

Шошо агалан сайын ямдылалт шумашым обеспечитлымаште да 1940 ийыште Всесоюзный ял озанлык выставкыште участвоватлашлан правам налшаш верч колхоз-шамычын социалистический соревнованийыштым организоватлымаште партийный, советский организаций-шамычлан, колхоз ден МТС-шамычлан практический полышым пушаш верч тыгай мероприятий-шамычым эртараш ВЛКСМ Обком бюро пунчалеш:

1. 1940 ийыште 10 январь гыч 10 февраль марте „Марийская Правда", „Марий Коммун" да „Рвезе Коммунист" газета редакций-шамыч дене пырля районлаште колхоз ден МТС-шамычын шошо агалан ямдылалтмыштым проверитлаш.

2. Комсомолын районный комитетше-шамычым да колхозный комсомольский организаций-шамычым обязатлаш: комсомольский организацийлаште, тыгак первичный комсомольский организаций укеан колхозлаште колхоз ден МТС-шамычын шошо агалан ямдылалтмыштым (ял озанлык машина ден орудий-шамычым ремонтироватлымаш да аралымаш, урлыкашым оптымаш, сортироватлымаш да аралымаш, сортовой обмен, местный удобренийым погымаш да минеральный удобренийым шупшыктымаш, лум кучымашым эртарымаш, агротехнический кружок-шамычын пашашт, кадр-шамычым ямдылымаш да колхозлаште трудым организоватлымаш) проверитлашлан лийын проверочный бригада ден группа-шамычым организоватлаш. Проверочный бригадылашке комсомолец-шамычым, колхозный активым, селькор-шамычым да несоюзный молодежым кумдан вовлекатлаш.

Кажне колхозышто проверитлымын итогшым комсомольский ден колхозный собранийлаште обсудитлаш да тӱжвак лукмо ситыдымаш-шамычым пытарашлан конкретный мера-шамычым приниматлаш.

3. Минеральный удобренийым шупшыкташлан, ломыжым погашлан, телым терысым лукташлан, лум кучымашым эртарашлан, урлыкашым сортироватлашлан бригада-шамычым создаватлаш. Сортировочный обоз-шамычым создаватлен, нунын пашаштым эреак контролироватлен, сортировочный машина-шамычым сутка мучко пашам ыштымашыштым обеспечитлаш. Колхозлаште постоянный производственный звено-шамычым создаватлымаште, агротехнический учебым, стахановский школа-шамычым организоватлымаште колхозлаште трудым организоватлымаште да механизаторский ден колхозный кадр-шамычым ямдылымашым обеспечитлымаште активный участийым приниматлаш.

4. Комсомолын райкомжо-шамычым да первичный комсомольский организаций-шамычым обязатлаш: Кужеҥер районысо ончыл бригадир ден агроном-шамычын обращенийыштым кумдан умылтарыме негызеш Всесоюзный ял озанлык выставкыште участвоватлашлан правам налшаш верч, кӱкшӧ да устойчивый урожайым налшаш верч колхоз, бригада, звено да первичный комсомольский организаций-шамыч коклаште социалистический соревнованийым шараш.

5. Комсомолын райкомжо-шамычым да первичный комсомольский организаций-шамычым обязатлаш: пырчан культурын урожайностьшым нӧлтымӧ шотышто колхозник-шамычын шкеныштын т в о р ч е с к и й инициативыштым нӧлталмаште моткоч кугу значенийан улшо, „Колхозлаште пырчан культура-шамыч ӱдымашым планироватлыме порядок нерген" СССР СНК ден ВКП(б) ЦК-н пунчалыштым колхозник-шамыч коклаште кумдан умылтараш да колхозлаште пырчан культура-шамыч ӱдымашым планироватлымаште активный участийым приниматлаш.

6. Комсомолын райкомжо-шамычлан предложитлаш: район мучко проверкын итогшым 15 февраль марте ВЛКСМ райком бюрошто обсудитлаш, тыгак шемер депутат-шамыч районный Советын исполкомлаштышт обсужденийым шындаш.

ВЛКСМ Обком.

„Пеледыш" колхозысо комсомольский организацийын пашаже нерген

„Пеледыш" колхоз Косолоп районышто чыла шот денат ик эн ончыл колхоз улеш.

Тиде колхозын председательжылан колхозник-шамыч коклаште кугу авторитетым иметлыше комсомолец Ф. Ф. Веселов йолташ ышта. Тиде колхозысо комсомолец-шамыч колхозын хозяйственный илышыштыже активно участвоватлат.

Местный Советлашке сайлымашлан ямдылалтмаште 3 комсомолец агитаторлан ыштен. Избирательный кампаний жапыште избиратель-шамыч коклаште комсомолка Е. Шулепова йолташ улылтарымаш пашам сайын ыштен толын. Комсомолец Ф. Ф. Веселов йолташым Елеевский ял советыш депутатлан сайлыме.

Комсомольский организацийын инициативыже дене тений шошо агалан ямдылалташлан 36 еҥ дене комсомольский ден пионерский звеном организоватлыме. Тиддеч посна ефремовский звено уло. Чыла комсомолец-шамыч удобрений погаш: 24 центнер ломыжым, 4,75 центнер кайык терысым да 10 центнер минеральный удобренийым ямдылаш социалистический обязательствым налыныт. Производствышто комсомолец-шамыч кокла гыч начарын ыштыше иктат уке, нуно кеч могай пашаштат колхозник-шамычлан примерым ончыктен шогат.

Колхозын правленийже да комсомольский организацийын руководитлымышт дене общественный животноводствым развиватлыме шотышто пеш кугу пашам ыштыме. Кызыт колхоз 10 имньым, 11 талгудым, 14 сӧсна дене свино-товарный фермым, 20 шорык дене овце-товарный фермым да 10 ушкал дене молочно-товарный фермым иметла.

Колхоз государственный поставка дене обязательство-шамычым тӱрыс шке жапыштыже темен. 1940 ийысе шыл тӱлышаш планым 80 процентлан темыме.

Комсомольский организаций пашам план почеш ышта. Планыште ончыктымо мероприятий-шамычым илышышке эреак пуртен толеш.

Колхозник-ш а м ы ч л а н культурно да веселан канашышт колхозын сайын оборудоватлыме клубшо уло. 1939 ийыште 12 постановка, 3 гана кино лийын. Тышак ятыр беседым эртарыме, самодеятельность вечер-шамыч лиедат. Клубышто добровольный кружок-шамычат пашам начарын огыл ыштат. Оборонный кружок ВС, БГТО да ПВХО значкист-шамычым ямдыла; кызыт 6 еҥ нормым сдатлен.

„Пеледыш" колхозым пашам образцово ыштен толмыжлан 1939 ийыште Всесоюзный ял озанлык выставкеш ик мотоцикл, 5000 теҥге окса да 2-шо степень грамота дене премироватлыме.

Родионов,

ВЛКСМ Маробкомын инструкторжо.

Колхозым моштен вуйлата

Н. Михайлов й о л т а ш „Патыр" колхозышто (Морко район) председательлан ышта. Колхозышто шагал огыл тудо умылтармаш пашам ышта да агитационный пашам производственный план темымаш дене кылда. Комсомолец лӱмжым тудо честный паша дене оправдатла.

Михайлов йолташ большевизм дене овладеватлашлан кугу значенийым придаватлен, кече еда п о л и т и ч е с к и й шинчымашыжым нӧлта, ВКП(б) историйым самостоятельно тунемеш да шке шинчымашыжым колхозник-шамычлан передаватла. Вет тудо колхозник-шамычын илышыштым утларак саемдышаш верч уло вийжым пыштен кучедалеш.

Колхозник-шамыч кумыл нӧлтын пашам ыштат, нуно Сталинский Конституций пуымо пашалан правам куанен использоватлат. Садланак „Патыр" колхоз государственный обязательство-шамычым срокышто темен толеш. Чодра планым темышашлан постоянный бригадым ыштыме, 12 имне дене да 8 еҥ дене нуно эреак чодраште пашам ыштат, тысячник лӱмым куанен н у м а л ы т . А. Новиков, Н. Игнатов йолташ-шамыч да нунын подсобникышт Михайлов ден Новиков кечеш 18—20 кубометр дене руат. 1 январьлан 1450 кубометр гыч руэныт. Сезонный чодра планым 18 январьлан 100 процентлан темат.

Агротехникым илышыш пуртымо дене кодший колхоз кӱкшӧ лектышан шурным налын. Животноводство виянгдыме, государственный планым тӱрыснек темыме. Вольыкым сайын ончалтеш. МТФ-ыште сай породан 84 ушкал уло. Эртыше ийлаште колхоз кугу доходым налын.

Ончыл колхоз

„Саскан" колхоз (Йошкар-Ола район) чыла паша денат ончыл верым налын шога. Кинде сдатлыме планым, IV квартал фин планым тӱрыс темен. Государствылан пушаш шыл план 1940 ийлан 50 процентлан темалтын.

Колхоз урлыкаш ден страховой фондым ситышын создаватлен. Тений шыжым 300 тонн терысым лукмо. Кызыт ял озанлык инвентарь ден машинам ремонтироват лалтеш.

Микале.

Орджоникидзе лӱмеш 124 номеран чодра ямдылыме заводын лесорубшо комсомолец А. К. Иванов йолташ. Шукерте огыл тудым десятниклан выдвигатленыт.

Фото **М. Чуршуковын.**

Культурно-массовый пашам виянгдыме

Молотов лӱмеш колхоз (Морко район) пеленсе комсомольский организаций колхозник-шамыч коклаште культурно-массовый пашам начарын огыл ышта. Колхозышто кружок-шамычым организоватлыме, нине кружок-шамыч пашам регулярно ыштат.

Теве драмкружок колхозник-шамычлан „Р о д и н а верч", „Лапчык Каритон", да „Тушманын кышаже" пьеса-шамычым шынден. Тиддеч посна самодеятельность вечер-шамыч шуэн огыл эртаралтыт. Колхозышто тылзеш кок гана „Шурно верч" пырдыж газета эреак лектеш.

Комсомолец-шамыч колхозник-шамычлан газета гыч тӱрлӧ увер-шамычым лудыт.

М. Семенов.

Производство деч ӧрдыштӧ.

Сотнур МТС-ыште 1939 ийын 4 кварталыште план почеш 15 тракторым ремонтироватлыме ыле гын, таче кечылан кум моторым веле ачален шуктымо.

Квартальный план срыватлымашын причинже тыгай улыт: эн первояк социалистический соревнованийым кӱлеш семын организоватлыме огыл, а вес причинже—трудовой дисциплина уке.

Тракторист-шамыч дене массовый паша ситыдымын ышталтеш.

МТС пелен комсомольский организаций уло. Но тиде организаций (секретарь Максимов) машинно-тракторный мастерскойышто ситыдымаш-шамычым корандаш огеш тӧчӧ. Трудовой дисциплиным пеҥгыдемдымаште, стахановский паша методым кумдан шарымаште полшымашыже уке.

Комсомольский организаций тракторым срокышто ремонтироватлен шукташлан верч дирекцийлан кӱлеш полышым пушаш.

Н. Яковлев.

ШОШО АГАЛАН ЯМДЫЛАЛТМАШЫМ САЙЫН ОРГАНИЗОВАТЛЫМЕ

„Чевер Ӱжара" колхоз (Шернур район) шошо агалан ямдылалтмашым сайын организоватлен. Урлыкашым план почеш тӱрыс сортироватлен оптымо. Пасушко терыс лукмашым да ломыж погымашым организоватлыме. Ломыжым 4 центнерым погымо.

Кызыт тиде колхозышто ял озанлык машина ден инвентарь-шамычым ремонтироватлымаш виян кая.

Шошо агалан ямдылалтмаште комсомольский организаций активно участвоватла.

Ф. Шабердин.

АКТИВНО УЧАСТВОВАТЛА

„Ончыл" колхоз (Звенигово район) пеленсе комсомольский организаций Кужеҥер районысо бригадир, агроном-шамычын письмаштым обсуждатлымек, шошо агалан ямдылалтмаште активно участвоватлаш пижын.

Урлыкашым сортироватлаш 10 комсомолец ден бригадым организоватлыме. Бригада комсомолец **Кондратьев** йолташын руководитлымыже дене кечаш нормым 120—150 процентлан тема.

Комсомолец-шамыч комсомольско-молодежный звеным организоватленыт. Звеньште 3 комсомолец да несоюзный молодежь гыч 5 еҥ улыт. Нунылан ик гектар участкым ойрымо.

Дмитриев.

КӰКШӦ УРОЖАЙ ВЕРЧ

Республика мучко шукертак ятыр колхоз шамыч шошо агалан ямдылалташ тӱҥалыныт. 1940 ийыште Всесоюзный ял озанлык выставкыште участвоватлаш правам налмаш верч виян кучедалыт.

Теве „10 лет МАО" колхоз (Йошкар-Ола район) мландым сайын удобритлыме дене 1939 ийыште гектар гыч пырчан шурным 13 центнер дене налын ыле. Ончыкшат сай урожайым налмаш верч тиде колхоз начар огыл кучедалеш.

Урлыкашым ситышын ямдылен оптымо. 2 сеялка да 18 тырма чыла ремонтироватлыме. Тиде кечылаште моло инвентарь-шамычым ремонтироватлаш тӱҥалме. Тылеч посна минеральный удобренийлан кугу вниманийым ойырымо. — 1939 ийыште калийный шӧнчалым 5 центнерым веле использоватлыме гын, тений кум пачаш утла кучылтына,— ойла колхозын председательже Ивайков йолташ.

Комсомольский организаций колхозын шошо агалан ямдылалтмыжым тергашлан рейдым организоватлен.

Л.

Йошкар-Ола педучилищын отличникше-шамыч. Снимкыште шола гыч: О. Д. Демичева, Г. Ф. Хаткевич, Н. К. Шалаев да К. Г. Фурзикова йолташ-шамыч.

Фото М. Чуршуковын.

ТИДЕ ОРГАНИЗАЦИЙ ДЕЧ ПРИМЕРЫМ НАЛАШ ЛИЕШ

Йошкар-Оласе 6 №-ан средний школа пеленсе комсомольский организаций изиак огыл да тиде организаций кызытат кушкеш, пеҥгыдемеш—первый полугодий жапыште комсомолыш 50 еҥым угыч пуртымо. Комсомольский организаций школысо илышыште активно участвоватла.

Школышто успеваемостьын качествожым, дисциплиным нӧлталме нерген комсомольский комитетшке заседанийышке посна вопрос дене шында; четверть-шамычын итогыштым обсуждатла. Тунемше-шамычын успеваемостьышт, дисциплинышт шотышто интересоватла.

Теве, например, 9 классыште тунемше Димитриев кум „плохо" отметкым иметла ыле, тудын дене беседоватлыме, полышым пуымо. Ынде Димитриев шке йолташыже-шамычым поктен шуын, „плохо" отметкыжым пытарен, сай успех-шамычым иметла, комсомолыш пурен.

Ученица Кулакова йолташыже-шамыч дене, коклан учитель-шамыч денат грубитлен, начаррак тунемын; тудын нерҥенат комитетеш обсудитлыме, тудлан кӱлешлык полышым пуымо. А кызыт Кулакован поведенийже отличный, тунемме качествыжат сай. Тыгай факт-шамычым ятырак ончыкташ лиеш.

Учитель-шамычат комсомольский пашаште активный участийым приниматлат. Нуно комсомольский порученийым активно шуктен толыт. Комсомолец—учитель Вольховский йолташ осоавиахимовский пашаште, Плотникова йолташ СВБ ячейкын пашажым сайын организоватлен, Верескулов йолташ соцсоревнований комитетын председательже. 6-шо школа 9 №-ан средний школа дене соревноватла, соцдоговорым чӱчкыдын проверятлат, вашлиймаш вечерым эртарат, ваш-ваш каҥашат.

Йоча-шамычын теле каникулжо ВЛКСМ комитетын активный участийже дене эртаралте, каникул эртарыме планым ыштыме годым комитет ятыр ценный предложений-шамычым вноситлен. Йоча-шамычын каныштым организоватлаш шуко полшен.

Школышто детский самодеятельность кушкеш, виянгеш. Теве ученица - отличница Одинцова вуйлатыше детский хоровой кружок шагал огыл успех-шамычым иметла, кок гана радио дене выступатлен.

Комсомольский комитет шке пашажым план почеш ышта, школын пашашкыже вникатла. 6 №-ан школа пеленсе комсомольский комитет деч примерым налаш лиеш.

В. А. Яковлев.

КОМСОМОЛЬСКИЙ ДЕН ПИОНЕРСКИЙ ПАШАМ НАЧАР ШЫНДЫМЕ

ВЛКСМ ЦК-н X-шо пленумжо школышто комсомолын пашажлан моткоч кугу значенийым придаватлен. ВЛКСМ ЦК-н секретарьже **Н. А. Михайлов** йолташ шке докладыштыже „пӱтынь комсомолым школын пашаже дек савыраш" манын ойлен.

ВЛКСМ Сотнур райком але марте школа-шамыч дене шагал заниматлен. 1939 ий мучко райкомолын бюрожо школа нерген улыжат 8 вопросым гына ончен, да тудыжат ӱмбачын, формально, нимом конкретныйым приниматлыде ончалтын.

Школлаште тунемме ийын первый полугодийже эртен. Ятыр школлаште пеш чапле успех-шамычым ыштыме: успеваемость, посещаемость кӱкшӧ. А Сотнур районысо школлаште чыла вереак первый полугодий сай показательым ок ончыкто. Паражбеляк начальный школышто 6 ученик гына отлично тунемеш. Кужер неполный средний школышто 27 ученик ок успеватле. А район мучкыжо успеваемость пеш ӱлнӧ.

Тидын причинже теве мошто: воспитательный паша ок ыштальт, тунеммаште кӱлеш условий уке, комсомольский организаций-шамыч школышто кӱкшӧ успеваемость верч, дисциплина верч огыт кучедал.

Корамас НСШ-ште гын комсомолец-шамыч кокла гыч ик отличникат уке, а 7 комсомолец огыт успеватле. Первичный комсомольский организаций тунеммын качествыжым нӧлтымӧ нерген вопросым обсуждатлен огыл, эн сай отличник-шамычын опытыштым моло ученик-шамыч коклаште шарыме шотышто нимомат ыштен огыл.

Школлаште пионерский пашам моткоч начарын шындыме. Кужер неполный средний школа пеленсе пионеротряд план деч посна пашам ышта, дневникым огеш водитле, пырдыж газета ок лек, кружковой паша йӧршеш мондалтын. Тыште вожатый Н. Чапаева йолташ райкомол деч полышым вуча, а райкомолжо „пионерский пашам начарлан шотлен, воспитательный пашам виянгдаш, кружковой пашам ышташ тӱҥалаш предложитлен" да успокаитлалтын.

Кунам чыла комсомол школа дек савырна, шке энергийжым учительствылан полшымашке виктара, тунам школлаште паша туге каяш тӱҥалеш, кузе тидым коммунистический партий, Сталин йолташ требоватлат.

Ондре Васюк.

КОМСОМОЛЬСКИЙ ОРГАНИЗАЦИЙ ОЗАНЛЫК ПАШАШТЕ

„У вий" колхоз (Шернур район) пеленсе первичный комсомольский организаций ВЛКСМ Центральный Комитетын VIII-ше ден IX-ше пленумын решенийыштым практически илыш пуртен шога. Комсомольский организаций хозяйственный пашашке мелын савырнен. Тудо колхозын керек могай производственный пашажым общий комсомольский собранийыш серьезно обсуждатла.

Комсомолец-шамыч колхозын чыла пашаштыжат активно участвоватлат. А.Токтулатов ден Тосмекеев Василий колхозышто бригадирлан пашам ыштат, нунын бригадышт кеч могай пашаштат первый верым налыт.

Кызыт 1939-40 ийысе чодра ямдылыме планым срокышто темышаш верч комсомольский организаций чодрашке постоянно ышташ комсомольский бригадым колтен. Тушко активный комсомолец-шамыч Сидоркина Дария, Сидоркина Екатерина, Шумеков Сергей, Евдокимов Василий каеныт.

Комсомольский организаций шошо агалан ямдылалтмаште практически полша. Комсомолец-шамыч 7 центнер ломыжым, 9 центнер тӱрлӧ терысым погеныт, 450 воз терысым пасушко луктыныт. Ял озанлык инвентарьым—17 плугым, 12 тырмам, 2 сеялкым тӱрыс ремонтироватлен шындыме. Урлыкашым чыла культура денат ситышын ямдылен, сортироватлен оптымо.

Комсомольский организаций несоюзный молодежь коклаште политико-воспитательный пашам сайын шынден, ончыл колхозный молодежым комсомол радамыш вовлекатла. 1939 ий сентябрь тылзыште 5 комсомолец улы гын, кызыт 22 комсомолец уло.

Оборонный паша денат комсомольский организаций начарын огыл заниматла. Шукерте огыл первичный осоавиахимовский организацийым организоватлыме, тушко 17 еҥ членлан пурен. Комсомолец-шамыч шке военный шинчымашыштым налташ тыршат, арнялан кок гана тӱрлӧ оборонный кружок-шамычын занятийышт эртаралтеш. Осоавиахимовский организацийын председательжылан комсомолец В. А. Миронов йолташым сайленыт.

Комсомолец-шамыч культурно-массовый пашаштат активно участвоватлат. Местный Советлашке сайлымаш жапыште шуко комсомолец-шамыч агитаторлан ыштеныт.

М. Яныш.

8

ИНОСТРАННЫЙ ТЕЛЕГРАММА-ШАМЫЧ

Теҥызыште война

Лондон, 10 январь (ТАСС). Теҥгече Южный Африкыш кайше, 10 тӱжем тонн водоизмещениян „Думбар Касл" английский пассажирский пароход мина ӱмбак логалын да вӱд йӱмак волен каен. Тушто улшо 200 еҥ наре гыч шукыштым утарыме.

Рейтер агентство тыге ончыкта: 8485 тонн водоизмещениян „Бритишь либерти" танкер Северный теҥызыште мина ӱмбак логалын. Команда гыч 20 еҥ пытен.

Берлин, 9 январь (ТАСС). Информационный бюро тыге увертара: таче Англия ден Шотландийын восточный серлашт дене германский самолет-шамыч вооруженный пароход-шамыч дене конвоировалтыме, торговый судно-шамычыш налетым ыштеныт. Судно-шамычым пытарыме. Германский авиацийын йомдарымаш лийын огыл.

Берлин, 10 январь (ТАСС). Информационный бюро увертара: январын первый арняштыже английский торговый флот чылаже 36133 тонн водоизмещениян ятыр судно-шамычым йомдарен.

Английский армийыш призыватлымаш

Лондон, 10 январь (ТАСС). Рейтер агентство радио дене тыге увертара: таче, эртыше ийын декабрь тӱҥалтыште регистрацийым эртыше, 22 ияш гыч 23 ияш марте улшо первый контингент военнообязанный-шамычым английский армийыш призыватлымаш тӱҥалын. Военнообязанный-шамычын тиде группыште 240 тӱжем еҥ шотлалтеш.

СВБ райсовет огеш полшо

Шале ял совет кӧргыштӧ (Морко район) СВБ-ын куд организацийжым создатлыме.

Организоватлыме годым СВБ райсовет кугу полышым пуаш лийын, но тиде яра мутеш гына кодын. Таче кече марте СВБ организаций-шамыч гыч иктыжат практический полышым налын огыл. Тыге руководство деч посна пашам ыштыме дене колхозлаште антирелигиозный пашам нимолан йӧрдымын шындыме. Тиде положенийым СВБ райсоветлан кызытак тӧрлатыман.

Семенов.

XXII идалык вашеш

Пашазе-Кресаньык Йошкар Армийын XXII идалыкшым кугу сеҥымаш-шамыч дене вашлияш посна комсомольский организаций да посна комсомолец-шамыч кызытак ямдылалташ тӱҥалыныт, нуно элын обороноспособностьшым эше утларак пеҥгыдемдышаш верч тыршат. Теве Кой-Сола неполный средний школышто тунемше С. Смирнов йолташ Йошкар-Армийын XXII-шо идалыкшым 3 оборонный значоклан нормым сдатлымаш дене вашлияш ямдылалтеш.

С.

Лудмо пӧрт масса деч ӧрдыштӧ

Колхозник да колхозница-шамыч коклаште культурно-массовый пашам ыштымаште лудмо пӧрт ик кугу верым налын шогышаш. Туге гынат Чирки лудмо пӧртым (Пектубай район) вуйлатыше П. Кузнецов йолташ культурно-массовый пашам колхозник-шамыч коклаште огеш ыште.

Художественный литература да музыкальный инструмент ятыр уло гынат, шкапыште тӱкылымӧ кият. Кузнецов йолташ „Чирки" колхоз пелен стенгазетын редакторжо улеш, но газетым 5 тылзе жап луктын огыл. РОНО Кузнецов йолташ шотышто мерым приниматлышаш.

И. Чесноков.

Йошкар Оласе 7 №-ан школын 9 классыштыже тунемше Чебасов Женя юный радиолюбитель-шамычын первый заочный выставкышкыже 1—V—1 системан, металлический лампан радиоприемникым ямдыла.

Фото М. Чуршуковын.

Юнкор серыш почеш

1939 ий 25 декабрьыште юнкор Шабалин йолташ „Рвезе Коммунист" газета редакцийышке „Связь пашаш проверенный еҥым шогалтыман" вуймутан статьям возен. Тиде статьям У-Тор'ял райсвязьышке терган колтымо ыле.

У-Тор'ял райсвязь тиде статьям терген налын, тыге увертара: С. Полянин йолташлан шке обязанностьшым шуктен шогыдымыжлан да подписчик-шамыч дене грубо относитлымыжлан райсвязь тудлан выговорым пуэн.

Куяр телымсе пионерский лагерьыште йоча-шамыч веселан, культурно каненыт.
Снимкыште: пионер-шамычын оҥай книгам лудмышт жапыште юный фотограф Полысалова Фира нуным фотографироватла.

Фото М. Чуршуковын.

Лудшо-шамычлан

„Рвезе Коммунист" газетын 10 январьыште лекше номерыште передовой статьян вуймутыштыжо „массовый" олмеш „моссовый", первый страницыште (клише йымалне, подписьыште) „Михеева" олмеш „Михеев" печатлалтын. Тидлеч посна моло корректорский ошибка-шамычат лектыныт.

Корректор пашам ик жаплан шуктышо В. Яковлев йолташлан, газетым лукмашке безответственно относитлымыжлан выговорым пумо.

Редакций.

ФАНТАЗИЙ

ФЕЛЬЕТОН

Уке, кеч мо гынат, фантазий кугу вий. Фантазий мланна творчествыштына полша, кумылнам нӧлта але волта. Южо еҥ поян фантазийжылан кӧра южеш кӱ полатым ышта, весе—шонымыж дене XIX курымышто мо лиймым ужеш, кумшо кызытсе илышыште улмымат фантазий семын онча, ик манаш, тӱрлӧ еҥын тӱрлӧ фантазий лиеш.

Шукыж годым фантазий вучыдымын лектеш. Теве нимогай фантазий уке, ончылнет шуко предмет, чыла явлений кузе улмыжла коеш, но кенета ончетмонымашет дене фантазийыште ият.

У ийым вашлийме кастене тыгак Тымбаев йолташынат фантазийже шочын. Иктаж кандаш час кастене тудо Кужеҥер районный клубыш миен... кенета фантазий! Пуйто тудо XIX курымышто ик изи провинциальный вечеринкыште. Уна, самырык рвезе ден ӱдыр-шамыч у ийым вашлияш тиде пӧртыш погыненыт. Пӧртыштӧ йӱштӧ... чыланат ужга дене я пальто дене шинчат. Икмыняр пара танцоватла. Тымбаев йолташ йыр ончалеш. Ала мо чыланат палымыла койыт. Уна, сцена вӧктен ала кӧ шкетын пеш чот мура, шкетын гынат, пӱтынь пӧртым шергылтара. Тудын чурийже клубысо кинопередвижкын мотористше Лоскутов йолташла коеш. А тӧрӧ тудын вӧктен Кропотов йолташ гай шемалгырак айдеме гармоным шокта, гармоньжо метрланат утла шуйна.

— Неужели тиде Кропотов?—ӧрмалген йодеш Тымбаев йолташ—очыни, тудын дене пырля пашам ыштена да фантазийыштат мыланем коеш...

Но тиде жапыште сормовскойым уло йӱкын мурен, гармоным шоктен урем дене ик группа эртен.

— XIX курымышто теве кузе коштыт улмаш! Мемнан дене гын, тыгай, тошто пережиток-шамыч пытеныт, эсогыл райцентрыштат ынде ме культурно илена,—шкенжым куандара Тымбаев йолташ.

Кенета омса почылтеш. Вечеринкыш кугу тулупым чийше икмарда капан еҥ пура.

Тиде, очыни, Гордей Карпыч Торцов гай иктаж могай купец,—шоналта Тымбаев йолташ. Но ала кӧ „Костромин толын" манын шыпырак пелештыш.

Вечеринка йокрокын эрта. Танцоватлыше-шамычын веселалыкышт нимыняр уке. Нунын коклаште организатор ок кой. Теве тыгайрак ыле Тымбаев йолташын фантазийже.

Тышак фельетон пыта да ме публицистикыш вончена. Кужеҥер РОНО-н заведующийже Тымбаев йолташ у ийым вашлийме кастене, конечно, вечеринкыште огыл, а районный клубышто лийын. Тудын фантазийже, к сожалению, кочо истина. Уло йӱкын мурышо, чынак, Лоскутов йолташ ыле, гармоньым РОНО-н инспекторжо тыге талын шоктен. Тулуп дене пурышо, конечно, купец огыл, вет мемнан жапыште нимогай купец уке да лийынат ок керт, а тиде советский служащий—райфо заведующийын обязанностьшым шуктен шогышо Костромин йолташ ыле. Уремыште сормовскойым мурен, гармонь дене коштшо группым радиоузелын начальникше Пехотов йолташ вуйлатен. Тылеч посна, клубышто ВЛКСМ райкомын пашаенже-шамыч лийыныт, но вечерым XIX курымысо вечеринка семын эртареныт.

Умбакыже, мланна ындe пале лийын, оказывается, Кужеҥер районный клубышто вечер эре тыгак эрта. Садлан тиде клуб шке пашажым пеш начарын ышта, теве молан тушто вечер олмеш вечеринка лиеда, молодежь уремыште гармонь дене XIX курымысо семын коштеш. Клубышто массовик-организатор уке, РОНО-н заведующийже, инструкторжо - шамыч, ВЛКСМ райкомын пашаенже-шамыч да тӱрлӧ районный организаций-шамычын начальникышт клубышко эре коштыт, но нимогай полышым огыт пу.

Очыни, нуно клубышко толыт да фантазий дене илат.

Я. И. Малинов.

Отв. редактор— К. А. ЛЕНСКИЙ.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: МАССР, г. Йошкар-Ола, Дом Советов, 4 этаж комната № 69—70, телефон № 90.
Упол. Главлита Мар. АССР А—37. Йошкар-Ола, типография Маргосиздата.